

Год. VI.

Број 28.

**НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ
СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.**

СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА

ВЛАСНИК:

УРЕДНИК:

Њ. Светост Српски Патријарх Георгије.

Протојереј Јован Јермић.

У Ср. Карловцима у недељу 7. јула 1896.

ЗВАНИЧНИ ДЕО.

Именована.

Његова Светост, преузвишени Господи архи-
епископ карловачки, митрополит и патријарх срп-
ски, Георгије Бранковић, благоизволио је архи-
мандрита манастира Беочина, Платона Телечког,
именовати за привременог управитеља манастира
Крушедола; а јеромонаха и намесника манасти-
ра Хопова, Никанора Чалашевића, за патријараш-
ког капелана и економа у Карловци.

Рукополагања.

Његова Светост, преузвишени Господи архи-
епископ карловачки, митрополит и патријарх срп-
ски, Георгије Бранковић, благоизволио је 29. јуна
о. г. рукоположити јерођакон манастира Хопова,
Гаврила Ковачевића, за презвитера.

НЕЗВАНИЧНИ ДЕО.

**Основни принцип римског
католицизма.**

— Н. Бјељајев. —
(Наставак)

С тога гледишта католичка теорија објаш-
њује пре свега факат земаљских невоља. По
нашем веровању, тај факат допушта различита
тумачења, али се не може тумачити у томе сми-
слу, као да се у земаљским бедама јавља освета
разгневног Бога. Каткад Промисао пушта не-
среће и на праведнике. Невоље се шаљу на
њих у сврси, да искуша и учврсти њихову веру.
Казни несрећама Господ и грешнике, и нема
сумње, да међу грехом и нашим бедама постоји
иста така свеза, као међу узроком и последи-
цом. Али ствар је у томе, да у невољама, ко-
јима нас походи Промисао, црква никако не
види дејство освете, нити казну, ни измишљање
мукџ од стране гњевног Бога. Коначна сврха

њихова јесте уразумљење човеково, обуздавање зле воље, прекидање греха, поправка кажњеног. Времените наше беде су казне; али никако не карактер казне Господ нас казни покренут не гњевом, него благошћу, не осветом, него љубављу. А по гледишту католика, битни смисао земаљских невоља састоји се у наплати, у казни (*vindicatio*). Господ нас као казни стога, што ниједан грех не може бити опроштен безуветно, без освете на грешнику.

С истог гледишта гледа рижско-католичка теорија на тајну покајања и епитимије. Св. Писмо, заповедајући нам, да чувамо дарове благодати и штитећи нас од нападаја, у исто време указује на покајање, као на истинско средство, да се васпостави нарушени завет с Богом **И**ще исповѣдаемъ грѣхѣ наша, вѣренъ естъ и праведенъ, да оставитъ намъ грѣхѣ наша и очиститъ насъ ѿ всакиа неправды, говори о томе апостол љубави, св. Јован Богослов (I Јован. I, 9). Мисао, исказана овде у опћем облику, разјашњује се и потврђује се врло честим сведочанствима Писма, која на најодличнији начин одбацују доктрину католицизма, као да и отпуштени човеку греси не могу остати без освете и као да везују човека дугом сатисфакције пред Богом. Још је устима старозаветних пророка сам Бог изрекао: **Беззаконникъ аще обратитсѧ ѿ всѣхъ беззаконій своихъ, ѡже сотворилъ, и сохранитъ всѧ заповѣди моѧ, и сотворитъ сѣдъ и правдѧ и милостъ, житию поживетъ и не оумретъ. Вса согрѣшеніа егѧ, ниже согрѣшилъ, не поманѣтсѧ емѧ, но въз правдѣ своей, юже сотворилъ, живъ вѣдетъ...** И аще сократитсѧ праведникъ ѿ правды своеѧ, и сотворитъ неправдѧ по всѣмъ беззаконіемъ, ѡже сотворилъ беззаконникъ: всѧ правды егѧ, ѡже сотворилъ естъ, не поманѣтсѧ (Језек. XVIII, 21—24). То јест, врлине праведника, који је скренуо с правог пута, не ће се споменути стога, што остају без награде. Исто тако и безакоња покајаног и поправљеног грешника не ће се споменути стога, што за њима не долази казна. На другим се опет местима говори, да Господ забације грехе наше за леђа (Ис. XXXVIII, 17), баца грехе у дубине морске (Мих. VII, 19,) опрашта безакоња, прикрива грехе, не урачунава их (пс. XXXI, 1). Кад би Господ слао и за сваки опроштени грех казну и одмазду, не би онда могло бити речено, да Он не урачунава безакоња. Кад би се Го-

спод светио за отпуштене грехе, онда би их се сећао. Кад би Господ подвргавао казни и за грех, очишћен покајањем, не би онда могли пророци рећи, да Бог прикрива безакоња и баца их за леђа. Кад би Богу било потребно од самога човека задовољење за разрешене грехе, онда их Он не би расипао као маглу и не би их бацао у дубине морске. Блажени Августин размишља о томе предмету: „Ако је Господ покrio грехе, то је стога, што их није хтео видети. А није их хтео видети стога, што није хтео обраћати на њих пажње. А не заустави пажње на њих стога, што не хтеде казнити. А није казнио грехе стога, што их не хтеде узети на ум, него је хтео опростити.“¹ Осим тога Писмо и примерима доказује, да за покајање Господ даје разрешење безуветно, не подвргавајући их временитим казнама. Становници Ниниве навукосе на себе гнев Божи. Али опамећени проповеђу Јонином, учинише греху крај и **раскасаа Богъ ѿ злѣ, еже глаголаше сотворити ѡмъ и не сотвори** (Јон. III, 10). Блудни син, по повратку дома из земље туђе, не само да се не подвргава никакој казни, него је добио потпун опроштај од оца, који га је дочекао с радошћу и љубављу (Лук. 15.) О грешном царинику знамо, да је изашао из храма оправдан; али прича ништа не говори о његовој казни (Лук. XVIII, 10—14). Апостол Петар је такође добио опроштај у греху одрицања и Писмо сведочи само о његовим сузама и покајању, али ништа не говори о томе, да је од њега било захтевано какво му драго задовољење. Лечећи болне, Господ им је отпуштао и грехе, али нико од њих не би подвргнут каквим му драго временитим казнама ради задовољштине Богу за разрешене грехе. У својој учењу и у својој пракци васељенска је црква увек остајала верна тима сведочанствима Писма и никада у њој није било доктрина, као да се грех отпушта потпуно и безуветно тек у тајни крштења; а у тајни покајања да се не отпуштају свагда с отпуштањем греховног узрока и вечних казни и времените казне. Истина, по учењу васељенске цркве, духовни пастири, као судије савести, имају право да казне грешнике епитимијама. Али у чему је сврха

¹ Si texit peccata Deus, noluit advertere; si noluit advertere, noluit animadvertere; si noluit animadvertere, noluit punire; si noluit punire, noluit agnoscere, maluit ignoscere August. in psalm. 31. Migne. Patrolog Cat. XXXVI, 264.

тих духовних казни, о томе врло лепо говоре споменници старо црквене (каноничке и светоотачке) писмености, где се епитимије називају лекаством. поправљањем и т. д. „Сагрешно си, премишља св. Јован Златоуст, обрати се цркви, принеси покајање. Овде је лекарница, а не судилиште, овде дају опроштај грехова, а не муче.“² Одбацујући на тај начин гледиште, као да епитимије, по суштини својој, имају карактер казни за наплату и укор, црква исто тако никада није ишла за том сврхом, у примени њиховој на лечење болести савести, да међу степеном греховности човекове пред Богом и наметнутом на грешника казном буде сигурно сачувана извесна мера. Ту лажну идеју мере св. Златоуст одлучно одбацује, кад вели: „одређивати епитимије треба не просто према мери грехова, но сагласно са расположењем грешника.“¹ Истина, каноничке установе о епитимијама указују квантитативни одношај (у годинама) међу временом стања под епитимијом и различитим врстама и степенима грехова. Али извесна дужина епитимије установљена каноничким правилима не састоји се у томе, да се самом дужином њеном одређује очишћење грехова и мера греховности пред Богом. Напротив се епитимија одређује и показује њена дужина, као искушење, у коме се морају показати плодови достојни покајања и знаци истинитог повратка човековог од греха на пут врлине.² То се види из тога, што ни оци, ни сабори никада нису доносили своје установе о епитимијама у смелу безуветно-обавезном за црквене настире, него су им саветовали, да с обзиром на духовно расположење покајника, скраћују епитимије, замењују теже лакшима и чак сасвим да их укидају. In actione poenitentiae, опажа блажени Августин, non tam consideranda est mensura temporis quam doloris.³ Али напротив васељенском учењу и пракци, с гледишта католичке теорије, на лекарницу покајања треба

гледати, као на судски трибунал, из кога нико не може изићи с потпуним отпуштењем грехова; јер, по учењу римске цркве, духовни настире, бринући се о поправци покајника, морају у исто време пазити, да сваки од њих понесе дужну казну према мери греха.⁴

¹ Habent sacerdotes Domini, quantum spiritus et prudentia suggererit, pro qualitate criminum, et poenitentium facultate salutare et convenientes satisfactiones iniungere: ne, si forte peccatis conniveant, et indulgentius cum poenitentibus agant, laevissima quaedam opera pro gravissimis delictis iniungendo, alienorum peccatorum participes efficiantur. Habeant autem prae oculis, ut satisfactio, quam imponunt, non sit tantum ad novae vitae custodiam et infirmitatis medicamentum, sed etiam ad praeteritorum peccatorum vindictam et castigatorem. Concil. Trident. sess. XIV. Cap. 8. de poenit.

Царска Лавра у Србији.

(Свршетак)

Ми смо напоменули раније како се из моштију св. Симеона јављају не мало разних чудеса. О истим чудесима сачувало се много причања. Приказаћу вам овде два таква чудесна случаја, од којих се један догодио наскоро после пренесења моштију Симеона мироточивог из Атонског Хилендара у Студеницу, — а други у садање време пре 14. година. —

Кад је св. Сава по други пут отишао из Србије на св. Атонску Гору, у манастир Хилендар, римски папа поче свом силом да ништи Православље у Србији и да обара све оно, што је св. Сава у корист Православља урадио. У ту сврху пошаље он у Србију са запада већи број духовних лица, који су почели распростирати католицизам. На српску несрећу у то време за цео православни исток наступила су тешка времена. Крстоносци освојили од Византинаца Цариград, и васељенски патријарх, ступ и тврђава Православља, морао је оставити свој престо и бежати у Малу Азију, у Никеју. Користећи се овим, римски папа постави у Цариграду на место православног патријарха римског, и затражи од свију народа Балканског полуострва и источне Европе безусловно покорност и признање њега као главе Христове цркве. Српски народ налазио се у врло тешком положају. Српски велики жупан, Стефан Неманић, којем је папа највише претио, у том случају није знао шта и како да ради. — Напоследку се реши на очајни корак, да изневери Православље и пређе на страну католика, повукавши

² De poenit. Hom. III. Montefaucon, II, 300. *Ἡραρτες; εἰσελθε εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἐξάλειψον τὴν σοὶ ἁμαρτίαν . . . ἰατρὸν γὰρ ἔστιν ἐνταῦθα, οὐ δικαστήριον οὐκ ἐδίδνας ἁμαρτημάτων ἀπαυτοῦν, ἀλλὰ συγχώρησιν ἁμαρτημάτων παρέχον.*

¹ *Ὁ δὲ γὰρ ἀπλῶς πρὸς τὸ τῶν παρρησιῶν μέτρον δεῖ καὶ τὴν ἐπιτίμιαν ἐπάγειν ἀλλὰ καὶ τῆς τῶν ἁμαρτανόντων στοιχεύσθαι προαιρέσεως.* I Chrysost. De sacerdot. lib. II. Opp. omn. Ed. Montefaucon, T. I, p. 374.

² Опытъ курса церковнаго законовѣдѣнія. Вып. II, стр. 88. Петроград. 1851.

³ August. Enchirid. ad Laurent. Cap. LXV. Migne Patrolog. Cat. XL. 262.

са собом и цело племство. Но кад је овај објавио о својој намери народу, то се овај веома огорчи, и стао се саветовати о томе, како да изађе из тога теснога положаја с чапшћу за своју дедовску веру. Он се сам обрати с молитвама Богу да заштити Православље. Ове су се молитве нарочито усрдно приносиле Богу у манастиру Студеници, где је посредник био из међу њих и Бога св. Симеон, отац жупана Стефана. И кад народ припаде пред кивотом св. Симеона и поче га молити, да он освети свога сина и одбије од злога умишљаја, на један мах из очију светитеља прокапаше сузе, а св. миро, које је текло из моштију његових, престане. Кад то народ угледа он скрушен паде на колена и почне горко плакати. Сазнавши од монаха о чудесном догађају, велики жупан схвати га као знак неодобравања св. Симеону за његову намеру, да отпадне од Православља, и нечасећи пође у манастир да се лично увери о том и да замоли у оца опроштење. Ту се он у истини увери о чуду, и са кајањем падне пред мошти на колена и неколико часова проведе у непокретном положају. Кад је дошао к себи он је горко плакао. О овом догађају он је тај час обавестио свога брата, Саву, и замоли га, да што пре дође у Србију, да би умолио оца, да на ново даје народу св. миро. Ево међу осталим неколико речи из његова писма брату Сави:

„ Благодат Божија напустила је народ српски, цркву и државу. И зато најпокорније молим те, мој драги брате и оче, похитај у Србију, излечи народне ране и утри сузе св. оца нашег Симеона и моје! . . Умири моју душу, која мира нема од оног часа како си ти оставио Србију.“

Још пре писма Стефанова св. Сава је знао за беде народа и тешки положај његова брата. Писмо пак Стефаново још га је више ожалостило. Он се хтео и сам вратити у Србију, у Студеницу, да се помоли, но на општу жалост није могао то учинити. Али да би ма како помогао он изабере од својих ученика једног врло побожног и смиреног јеромонаха, по имену Илариона, и пошље га у Србију са два писма. У једном писму поручује он брату да ради све оно што му казао буде О. Иларион, којем је он дао усмено упутство. У другом писму била је молитва св. Саве св. Симеону, пред чијим је гробом после литургије имао Иларион

да је прочита на глас. Та молитва св. Симеону била је у томе, да се сажали несретном народом и кајућем се сину, да им дарује изнова св. миро као знак своје заштите и помоћи пред Богом. Ово је то писмо — молитва: „Иѡвѣ Богомѡх повелѣнѡх и Ѣ насѡх умоленѡх, ѡтче преподобне, призри аще кое кѡзѡ Богѡ согрѣшеніе ѡхѡх, и Тѡвѣкѡ владшаніе чадѡх Твоѡхѡх! Благодатію Прѡсѡвѡтагѡ Дѡухѡ Тѡвѣкѡ данною, миро свѡтоѡ источивѡх, нынѣ, такоже и преже, да помазѡциѡса чадѡ Твоѡх и людіе Твоѡх возвеселѡтса ѡ Господѣ, и да не оунываѡтѡ скорбію и аще истинноу естѡ, егда ещѡ во плоти Тѡвѣкѡ сѡшѡ со мною ѡ Господѣ послѡшати мѡ вѡбѡставѡх исполнити, такоже и азѡ тѡвѣкѡ вѡвѣщахѡса, нынѣ время естѡ забывѡти мене вѡ молитвахѡх своѡхѡх. Нынѣ, Господине ѡтче мой, да развѡлка любовѡх твою и акоже во плоти преже послѡшалѡх мѡ еси многожды, тако и нынѣ пачѡ дѡухѡмѡх благимѡх послѡшай мѡ, тако по Бѡзѣкѡ на тѡѡ, чадѡ Твоѡх, оуповахѡх, да не посрамѡусѡ и не лишѡнѡх вѡдѡ надежды носѡ. Молѡса же и ѡ насѡх ко Господѡ — Аминѡ “ —

Јеромонаха Илариона Срби дочекају са великом почасти и љубављу. Он је извршио све како му је наредио св. Сава.

Жупан Стефан, велможе и много народа са свију страна дошло је на молитву у манастир. О. Иларион са многобројним духовним свештенством отслужио је литургију, и после исте јасно је прочитао молитву св. Саве код кивота св. Симеона. И шта би? Готово одмах после тога из моштију св. Симеона почело је тећи св. миро, и сузе његове престале су тећи. Видећи таку очиту милост Божију, велики жупан Стефан, заклео се пред светима моштима, да он не само неће изневерити веру православу, него да ће се и борити за Православије, заједно са својим народом до последње капи. У знак радости и славе поводом тога чуда, сав народ, на челу са жупаном, неколико дана слали су искрене, топле и благодарне молитве Богу и св. Симеону.

Отпуштајући Илариона, Стефан га обдари даром богатим, и пошље брату своме Сави писмо, у коме опише чудо, и благодари у име своје и целог народа његовој молитви. — Други чудесан догађај догодио се овако: Пре 14. година, дакле у садашњем времену, један хајдук Сипићанин, слушајући негде, да онога

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

који има код себе честицу светих моштију не бије куршум, науми пошто по то, да набави честицу светих моштију. Знајући, да се у манастиру Студеници налази неколико светих моштију, он у главо доба ноћно провуче се кроз манастирску ограду и уђе кроз окно у цркву. Отворивши кивот св. Симеона, он откине његов палац и спусти га у свој џеп. Но кад је после тога злочина окренуо да пође, осети да се не може дићи с места. Тога је тако потресло и утецало на њега да је онесвештен пао на под. Када су монаси у јутро дошли у цркву и спазили онесвесна човека, они тога часа доставе властима, које су познале у незнаном познатог злочинца Сицићанина и предали га полицији. Ево како прича тај хајдук:*

„Када сам откинуо палац и кренуо се, да изађем на поље, свети је силним гласом вкнуо: „остави то, — ти ћеш и тако скоро погинути“! — Тај неочекивани глас тако ме је застрашио да сам изгубио свест. Шта је даље било ја не знам“. — Полицијска власт предала га је суду, који га је за сва злочинства осудио на смрт, стрељањем. —

(„Руски Паломник“)

Јеромонах **Сергије Попић**.

* Сицићанинов изказ налази се код суда у званичним актима. Прев.

Са запада.

Петроградски „Црквени Весник“ пише ово:

Питањем о уједињењу хришћанског света непрестано се занимају умови на западу, и ових дана је у томе питању узео удела велики енглески државник — стари Гледстон, који се, ешавши са позорнице политичког живота, потпунице посветио изучавању свагда му милих питања вишег богословља. Није могао оставити без пажње и то питање, о коме расправља у писму, које је сада штампано у енглеским новинама. Као повод томе питању било је именовање, од стране наше Лава XIII., комисије за расправљање питања о законитости англиканског свештенства. То питање, по Гледстоновом мишљењу, има сумњиви интерес. „За англиканско свештенство, које броји 30—40 хиљада душа, то питање стоји чврсто. У источним црквама пријатељство према англиканској цркви непрестано јача, и ако још сада не може понићи питање о узајамности, ипак не постоји ни таква система прозелитизма, која би подривала њихове узајамне одношаје. У латинској се цркви, која са своје величине и чврсте

организације баца у засенак све западно хришћанство, то свештенство, у колико је оно било предметом пажње, обично оспоравало или одрицало, или се у опће третирало, као и да не постоји“. Разуме се, да међу папистама није без таквих, који су спремни да за увек учврсте такав одношај Рима према англиканству. Али, по мишљењу Гледстоновом, не може се веровати, да би тако mudar управитељ, као што је папа, могао у садање време покренути механизам курије, да би провучио расцеп, који дели римско-католичку цркву од општине, која, и ако је сарамерно мала, ипак је раширена по великој области народâ, који говоре енглеским језиком, и која у религијозној области представља једну од најмоћнијих нација јевропског Хришћанства“. Да сада тај разрыв још није формално утврђен; али ако би био формално признат, то би, по мишљењу Гледстоновом, нанело штете читавом хришћанском свету, јер би на свагда узаконило разједињење, баш онда, кад се највећа потреба Хришћанства састоји у томе, да сједини своје растргане силе за одлучну борбу с неверијем. С обзиром на то Гледстон узима, да би то био „плачеван“ резултат, кад би комисија дошла до закључка, који формално одбацује законитост англиканског свештенства.

Ипак је, негледећи на ту опомену старог љубитеља богословља, римска комисија, као што јављају новине, дошла до негативног резултата. Ако је тако, ето довољно доказа: колико су погрешни и баш узалудни напори извесне партије Енглеза, да нађу могућности за помирење с Римом. Рим, сагласно са својим вековним традицијама, схваћа помирење у смислу безуветног покорења, напуштања својих националних права. Ето зашто се друга партија Енглеза све више повраћа истоку, с правом се надајући, да ће на православном истоку наћи сродније земљиште за успостављање хришћанске узајамности. У томе смислу орган високоцрквене партије „Црквени Преглед“ доноси веома интересантан чланак, који се директно односи на тај предмет. У њему се директно ставља питање о могућности сједињења са источном црквом.¹ Тај чланак није без интереса у смислу карактеристике гледишта на православну цркву, које влада у тој партији. У њему се међу осталим говори:

„Основи како грчке тако и грчко-руске цркве, великим делом су исти, што и основи цркве англиканске: обраћање првобитној древности, при-

мање онога, што се примало свагда, свуда и од свију, признавање неопходности епископства и апостолског пријемства, покораваше старије васељенским саборима, признавање св. Писма за реч Божју. — све су то ошћи основи англиканске и грчко-руске цркве. Има још и друга важна тачка. Ниједна од тих цркава нема шта ни да прашта, једна другој, ни да заборавља. У мартирологији православне цркве нема ниједног случаја, да је који мученик био убијен или да је који му драго исповедник био гоњен од Енглеца, и с друге стране ми се не можемо ономенути, да је когод од Енглеца претрпео тешко гоњење од источне цркве, а ради своје религије. То је можда сентиметална тачка, али морамо признати, да су „ломаче Смитоводове“ и гоњења за краљице Марије још и данас великим делом узрок мржње Енглеца против Рима, исто тако, као што и обратно римска црква не заборавља страдања римских присталица и смрт неколико језујита за Јелисавете. На свете источне цркве мало шта или управо немамо ништа жалити; па и оне не могу у нас наћи не знам каквих недостатака, осим хладноће и недостатка саучешћа. С тога је тешко претпоставити, да би Хришћани хтели мрзити или чак просто не љубити оне, који им не учинише никаква зла. Политички одношаји Енглеске и Русије били су овда онда затегнути и догађали се ратови; али ми не видимо да је у том одношају могуће ма у чему кривити енглеске или руске епископе или у ошће свештенство. Те су распре настале у средини световњака из световњачких узрока, а не у средини свештенства из религијозних узрока. Љубезни дочек, указан епископу Вилкинеону у Петрограду, интересантни извештаји о дочеку епископа Френчу од стране неточних прелата и црквених људи, недавна посета руских епископа саборне цркве св. Павла и други небројени знаци пријатељства доказују, да су источне цркве спремне пружити нам малинеку границу мира, као и ми њима. Они су тако исто Хришћани као и ми, и љубав Христова исто их тако креће, као и нас“.

Издавши те ошће мисли о узајамном одношају англиканизма према православној истоку, високоцрквени орган прелази за тим на питање о одношају специјално према руској националној цркви. „Како се, пита он, имамо односити према православној националној цркви руској? Није

¹ Гледај Church Review од 23. аир., стр. 269, чл. под насловом: „The Eastern Church and Reunion“.

ли она особито оруђе Божје у одношају према славенском народу те велике империје, исто тако као што је црква англиканска особито оруђе Божије у одношају према великом енглеском народу у Јевропи и у Британским колонијама? Истина, међу њима је разлике у управи, али у њима је исти дух, — исти св. Дух, који освећује изабране народе Божје, који су поникли у разним приликама, говоре различитим језицима, који су васпитани на разне начине, који живе при разним обичајима и човечанским законима. Било би неправедно и лудо од наше стране чак и желити, да би Бог водио и васпитавао сасвим по енглески тај полуазијски или бар источни народ, који живи под самодржавном управом, с потпунице од наших различитим предавањима политичким, друштвеним, народним и јуридикским, као што би и с друге стране било немогуће желети, да се Енглези покоре особитим обичајима источне цркве. Али ми морамо позити, да се неби, тражећи недостатке у источној цркви, показали као да охоло диктујемо св. Духу, како је он дужан освећивати народ Божји у туђем и далеком крају, који се веома разликује од нашег острва. У том случају мудра опомена Гамалила Синедријону односно Хришћанства потпуно заслужује пажњу — „да се не покажемо противници самога Бога.“ Ми мало одобровома оним енглеским путницима, који злурадо свуда са надутостију траже недостатке у религији туђих народа, заборављајући, да у нас у Енглеској имаде својих недостатака и недорачуна. Наше масе од цркве отуђене, наше миријаде радника, који, називајући себе синовима цркве, ипак ретко завиру у цркву, грубо незнање скоро половине нашег становништва у области хришћанске науке, наше пијанство, распуштеност и пороци сваке врсте, — све то мора уздржавати побожне Енглеце да не презиру иностранце или чак оне сиромашне руске сељаке, који сваке недеље иду у цркву, приступају св. тајни сваке четрдесетнице, чувају све постове и моле се при сваком важном догађају у своме животу. Можда су они пред лицем Божјим бољи Хришћани, него наше радничке класе, које се боље хране, које су боље наплаћене, боље одевене, а које често живе без Бога у свету. Не поступајмо као онај фарисеј према тим сиромашним митарима, који се сваког празничног и недељног дана моле пред иконостасом: „Господи помилуј!“

Наведени чланак је занимљив образац борбе,

макву једва партија у Енглеској почиње водити против познате енглеске надутости и искључивости, која је једна од најозбиљнијих пречага на путу ка зближењу цркава. Докле год не буде оборен тај идол енглеске охолости, дотле ће остати бесплодне све сањарије о уједињењу с њима на земљишту хришћанске једнакости и братства.

Папа римски међу тим не попушта своје напоре, да покори себи православно-источне цркве. Ради успешније пропаганде уније тих цркава с Римом оснива се, са благословом „његове светости“, месечни журнал, посвећен специјално том питању, под карактеристичним називом *Bessarion* („Висаријон“, у спомен грчког патријарха који је за Јевђенија IV у XV веку ревно ратовао у корист уније источних цркава с Римом). „Висарион“ ће, као што јављају новине, излазити на два језика: главно ће издање бити на талијанском језику, а засебни прилози који имају сврху да потпомогну пропаганду међу источним Хришћанима, штампаће се на грчком језику.

Православне полемисте морају имати то у виду и дочекати нову заседу папства у подишној бојној опреми. У осталом од стране православно-источних полемиста није било без енергичких одговора на папске претензије. Осим претреса папске енциклике о уједињењу цркава, што изађоше раније, можемо споменути брошуру архимандрита и професора богословља, Григорија Зигабена, настојатеља месне грчке цркве, која је недавно изашла у Марсељу под надписом: „Одговор на папску енциклику о сједињењу међу источном и западном црквом.“ Брошура је састављена из чланака, које је писац штампао у своме журналу „Егзегет“ (на грчком језику.) У њој писац брижљиво претреса све поставке папске енциклике и особито открива лажне тврдње Лава XIII, као да су источне цркве до IX века такође признавале папску јурисдикцију. Та је тврдња тим чудноватија, што за времена великих црквених отаца чак ни западне цркве још ништа нису знале о такој јурисдикцији. Зигабен да то докаже, претреса баш она сведочанства, на која се обично позивају западне полемисте, и завршује речима: „Очевидно папа неће престати слати на исток читаве легије монаха и монахиња и расипати злато, да улови неколико безазлених и лаковерних људи; али ми ћемо бити будни и чувати свето наследство наших отаца, православно веру, у којој смо нашли и налазимо спасење. Чврсто држи, што је у тебе, вели Господ,

да те нико не лиши венца. И ми молимо Бога и Господа, нашега Исуса Христа, да Он дарује епископима Рима благодат, да они, оставивши неволтарије охолости и властољубивост, открију своје срце јеванђелској љубави и истинитој вери и да се на тај начин опет поврате ономе, од чега су отпали, и да буде једно стадо под једним Пастирем, Пастирем и епископом наших душа, који је Господ Исус Христос.“ Лепо је штампана та брошура написана на прекрасном новогрчком језику, који може бити разумљив свакоме, који је мање или више познат са старогрчким језиком.

М. В. Ј.

Дописи.

Вршачи, 2. јулија 1896. — („Ученост“ г. Емилијана Радића). — Дошао ми је до руку препис поднеска, што га је г. Емилијан Радић поднео вршачкој епархијској „управи“, (јер и то изгледа „ученије“, него кад се каже и напише, као што треба, — конзисторији).

Достављам тај поднесак славном уредништву „Српског Сиона“, са молбом, да га изволи штампати, јер не би било право, да се само ми Вршчани „наслађавамо“ најновијим продуктом „учености“ г. Радића, која је у томе поднеску тако изобилно, раскошно и без сваке штедње г. Радића просута.* Поднесак тај гласи овако:

Пречасној православно-српској епархијској управи у Вршцу.

Слободан сам у најдубљој понизности поднети пречасној православно-српској епархијској управи вршачкој, као на то позваном месту, следећу изјаву.

Кад сам ја разрешителном граматом епископа вршачког Емилијана Кенгелца, бр. 38. из 1885, разрешен из моје последње оностране јерархијске свезе, иста јерархија т. ј. карловачке митрополије, као што је то познато, сматрала је мене као од ње коначно разрешеног, њој више непринадлежећег, дакле сасвим неовисног клирика, као какав сам ја онда дуже вре-

* Молби г. дописника задовољавамо. Ако са г. Радићем не наступи оно, чему се надати после оваких симптома, те ако устребало буде, осврћућемо се на овај најновији акт његове учености. А дотле, нека сам тај акт разноси славу учености и присебности његове,

Ур.

ме и живио ван карловачке митрополије. Сходно томе, кад сам се ја као такав т. ј. као неодвисан клирик пријавио епископском синоду карловачке митрополије под председником му, блаженоупокојеним Германом Анђелићем, октобра 1888. г. за поновни пријем у јерархију исте митрополије, тај је епископски синод нашао за сходно, као што његов записник о овој ствари сведочи, да определи неке услове за тај мој поновни пријем, но такве услове, које ја као неодвисан клирик нисам могао примити, јер тек зато, што је неко разрешен, не може се исти ценсурисати неким одашиљањем у вршачку епархију односно манастир Месић на две године.

Кад ме је пак после тога бивши администратор карловачке митрополије, епископ бачки Василијан Петровић број 118. из 1889. примио на моја бивша јерархијска места у Ср. Карловцима, ја сам то прихватио био.

Но иза тога први епископски синод исте митрополије под председником му, његовом светошћу Георгијем Бранковићем, у октобру 1890., нашао је за сходно, као што његов записник о истој ствари сведочи, променути једнострано т. ј. без мог пристанка као неодвисног клирика, горња акта администратора исте митрополије Василијана Петровића о мени, тиме, што је чак своје неодобрење тих акта изразио, те ради тога чак истом Василијану Петровићу укор дао а мени, путем својих органа т. ј. председника му, његове светости Георгија Бранковића број 463. из 1890. и члана му, његовог преосвештенства Нектарија Димитријевића бр. 1462. из 1890., упутио у вршачку епархију односно манастир Месић — што све, дакле, беше оно исто, што је више хваљени епископски синод под председништвом блаженопокојног Германа Анђелића нашао за сходно у овој ствари определити, те што сам ја дакле већ једном коначно одбио.

Овим чинима вишехваљеног епископског синода карловачке митрополије од г. 1890. заједно са посљедицама им, стављен сам ја пак као неодвисан клирик опет ван карловачке митрополије, пошто исти вишехваљени епископски синод не располаже са

влашћу, да сам а и путем својих органа једнострано т. ј. без мог пристанка као неодвисног клирика мења чак уз цензурисање онај пријавни начин блаженопокојног Василијана Петровића, на који сам ја као неодвисан клирик пристао био, те једностраним поремећењем којег, било то ма у којем виду, ја, као што се само по себи разуме, већ *ipso facto* остајем и на даље неодвисним клириком према карловачкој митрополији.

Како је до ових неправилности дошло, дали из превиђења или из ког другог узрока, то ја дакако неznam.

Ја сам хтео одма на према томе сходне кораке чинити

Но на молбу његовог преосвештенства Нектарија Димитријевића да ма и привремено т. ј. уз подпуно очување свога положаја као неодвисан клирик, бар док се не види шта ће бити са санирањем споменутих неправилности, потрудим се око настојања у манастиру Месићу, ја против тога дакако нисам ништа могао имати, тим мање, што с једне стране, православно канонско право признаје прескрипцију, те што је ту неправилно, то, до свог евентуалног санирања, остаје увек неправилно; а, с друге стране, ја и ако сам неодвисан клирик могу увек из добре воље привремено, дакле уз очување тог свог неодвисног положаја, примити н. пр. ради вежбања, и т. д. ма какве духовно-службене поруке и то ма од које православне цркве, а то чинећи, набљудавао сам ја дакако, док то чиним, и дотични постојећи ред, пошто ма где да се човек налази, мора се већ по резону подчинити дотичном постојећем реду, јер *si vis Romae, romanum vivito morge*, а тим пре један и ако неодвисан клирик на једном духовном месту, те ако сам ја, најзад, у том стању показивао и неке жеље за успехом према карловачкој митрополији, и то не значи ништа, јер не само да је већ у опште сваком дозвољено желити себи успеха, него понаособ ја као неодвисан клирик могу таквих жеља имати према ма којој православној цркви, па без сумње и према оној, у којој сам изведен на тај пут.

Следећи дакле, као што већ рекох,

овде постојећем реду, док сам ту, ја сам узео од његовог преосвећенства Нектарија Димитријевића, ради свога лечења од познате моје стомахобоље, шестомесечни допуст.

Но некако одма иза тога, јер бог своје љубимце раније к себи призива, снађе изненада смрт тог честитог, свесног и несломљивог епископа, који беше веран питамац блажене успомене stolна православија, мога присног сродника, старатеља и учитеља, дичног јерарха Емилијана Кенгелца.

Ја и ако сам, нагоњен *volens* — *volens* својом изнепада погоршало се љутом стомахобољом, морао и међутим, да могу савим слободно ићи лечити се, препоручити манастир позваном братству, то ипак не могах даље сходне кораке чинити, док ми се не сврши лечење односно допуст.

Данашњим пак даном свршава се и то, те сад могу и даље сходне кораке чинити.

Наиме, пошто је у току тог мог лечења-допуста умрло његово преосвећенство Нектарије Димитријевић, на кога замолбу искључно, ја не имадох ништа против тога, да се привремено т. ј. уз очување свога положаја као неодвисан клирик потрудим око настојања у манастиру Месићу, ради чега је тај блаженопокојни епископ свуда, где се мене тицало, и чувао своју компетенцију, како би ту одма моја неодвисност избила — то, дакако, као што се само по себи разуме, већ *ipso facto* т. ј. смрћу тога епископа односно исходом његовог допуста, престаје и сав овданињи мој мандат, који сам ја само привремено т. ј. као неодвисан клирик до своје воље прихватио, и то на замолбу истог епископа, док се не види шта ће бити са санирањем споменутих неправилности.

Приошитавајући дакле све ово пре-частној православно-српској епархијској управи вршачкој, као на то позваном месту, ја, сходно томе, молим овим најпонижније за уздржавање од вршења ма какве власти надомном као неодвисним клириком, пошто као такав не бих то могао примити, док се не види шта ће бити са санирањем споменутих неправилности Јер ако исте не буду сходно саниране, ја од

свога права као неодвисан клирик не могу одустати.

А не само да православни капони (64. картагински капон) ускраћују сваком вршење власти над неодвисним клириком, него и државни закони наше уже Угарске отаџбине гарантују неодвисном клирику, као конфесионално од ма које црквене власти неодвисном државном грађанину, подпуну безбедност.

Зато је н. пр. и до сад сваки такав покушај против мене, чим сам изнео право стање ствари, био, обзиром на црквене прописе и државне законе, од компетентних места неизоставно поништен.

Ја се сада на живљењу налазим на канонички дозвољеним местима т. ј. или у кући своје матере у Вршцу или пак у кући своје сестре у Пешти, где и продужујем, у кућевној нези, лечење своје још једнако трајуће стомахобоље.

Препоручујући се одличној благонаклоности пречастне православно српске епархијске управе вршачке, јесам њен у најдубљем поштовању најпонижнији слуга:

Вршац, 29. маја 1896

Др. Емилијан пл. Радић од Соколовца с. р.,
као православног протосињел-јеромонах.

ЛИСТАК.

Б Е Л Е Ш К Е.

(Архијерејска служба.) *Св. Патријарх Георгије* служио је на Петров дан св. литургију у доњој цркви карловачкој, који дан „слави“ иста црква. Црква је била пуна побожних карловачких Срба и Српкиња. Проповедао је патријереј и уредник нашега листа г. Јован Јеремић. Његова Светост довезла се из свога двора пред цркву на свечаним колима, на којима се 27. маја (8. јуна) о. г. први пут возила на миленијској прослави у Будимпешти. Свечани долазак *св. Патријарха Георгија* учинио је врло дирљив и силан утисак, поноса и радости, на многобројан народ, који је са свештенством, пред црквом дочекао *Његову Светост*, са бурним усклицима „Живно“, којим усклицима је свога првог великодостојника и свога љубљеног Патријарха свесрдно и испратно, при повратку Му из цркве у патријарашки двор.

У 1 сат после подне био је свечани обед у патријарашком двору, на који су позвани били местни свештеници и чланови привременог црквеног одбора.

(Његова Светост, св. патријарх Георгије) отиштовао је прошлога петка лађом у Даљ.

(Посвећење) новоизабраног и превишње потврђеног епископа вршачког, високопречасног и високодостојног господина *Гаврила Змејановића*, одређено је за 14. (26.) јули о. г.

(Предаја управа манастирских). Дана 1. јула о. г. предана је управа манастира Врђника (Раванице) новопостављеном управитељу јеромонаху препод. г. *Сергију Пошићу*, а 2. јула о. г. предана је управа манастира Крушедола новопостављеном привременом управитељу, архимандриту београдском, впреч. г. *Платону Телечком*. Изасланици пречасне архијерејске конзисторије при предајама тим били су: архимандрит Хошовски впреч. г. *Митрофан Шевић*, те протосињел и бележник конзисторијални впреч. г. *Лукијан Богдановић*.

(Радња епархијских власти у Темишвару). Седница *епархијске конзисторије* у Темишвару, држана је 11. (23.) јуна 1896. под председништвом преосвећеног господина дијецезана, и решени су у њој ови важнији предмети: Извештени су путем односних надлежних окр. прота о поделењу државне припомоћи им вис. кр. уг. министарством богочасти и јавне наставе у Будапешти, јеромонах Иларион Гађански, администратор парохије у Рудни, јереј Драгољуб Живковић парох у Модошу, и Коста Хаџи у Мехали, затим удове попадије Милица Јакшић, Марија Кириловић, Јулијана Томић, Јулијана Томашевић и Даница Милетић, те срп. прав. цркв. општина у Иванди. Известиће се путем окр. прота подручно свештенство о односној окружности вис. кр. уг. министарства богочасти и јавне наставе у Будапешти, у предмету биљеговања извода, који се издају из црквених матичних књига о уносима у исте књиге збившима се после 1. окт. 1895. — Узет је на знање отпис вис. кр. уг. министарства богочасти и јавне наставе у Будапешти у предмету припадности источно прав. општине у Ход. М. Вашархељу под јурисдикцију романске прав. епархије арадске, дочим је ова епархијска власт упућена у том предмету на пут редовите грађанске правде — Предложиће се вис. кр. уг. министарству богочасти и јавне наставе табеларни исказ о свештеницима ове епархије, којих приходци не износе 800 фор. годишње. — Узето је на знање поднашење президијалним путем извештаја Његовој Светости преузвишеном госп. Георгију, патријарху

српском, о неким подацима, што се односе на јереја Димитрија Којића пароха у Срп. Боки. — Поднеће се извештај Њег. Светости преузв. госп. Георгију, патријарху српском, у притужбеном предмету неколико Станчевчана против јеромонаха Спиридона Оберкнежвића администратора парохије у Стапчеву. — Учињено је сходно расположење у деобном предмету Срба и Романа у Сараволи ради употребе заједничке богомоље и развргнуће имовинске заједнице мирним путем. — Упућен је протојереј Ника Николић да проведе истрагу против администратора парохије у Краљевцу услед притужбе тамошње цркв. општине против истог администратора због неких некоректности његових. — Припуштен је јереј Павле Милићев, лични капелан у Срп. Итебеју, полагању стечајног испита и упућен је председник односног испитног поверенства, да му одреди рок за полагање истог испита. — Предложиће се с препоруком јеромонах Исидор Михајловић вис. кр. уг. министарству богочасти и јавне наставе ради дочења државне припомоћи. — Одређено је вођење истраге у предмету пријаве јереја Партенија Сивчева, пароха у Т. Бечеју, против протојереја Милоша Рајковића, пароха у Врањеви, као и у предмету пријаве Јована Малетића против споменутог јереја Партенија Сивчева због саблажљивих призора, што су се збили у Т. Бечеју, пригодном потреба пок. Даринке Малетић. — Узети су на знање односни извештаји окр. прота Ђорђе Влаховића о исовести свештеничкој у протопрезвитерату вел. кикиндском, као и о испитима одржанима из веронауке у разним школама вел. кикиндским. — Узето је на знање президијалним путем учињено расположење у погледу постављања јеромонаха Исидора Михајловића администратором парохије у Арадгају, јереја Викентија Поповића, администратором парохије у Торњи и јеромонаха Арсенија Путића администратором парохије у Шурђану. — Упућена је срп. прав. црквена општина у Јозенову, да кроз лечнике даде установити природу, степен и трајање болести оболелог тамошњег пароха јереја Светозира Павловића, да би се дали кораци у ствари предузети могли. — Дано је упутство парохијском свештенству у Срп. Св. Петру у погледу места, на ком се имају чувати Матичне књиге и начина како да се обављају уноси у те књиге. — Издао је на изјашњење јереју Стевану ил. Видаку администратору парохије у Араду више тужаба управног одбора срп. прав. црквене општине у Араду. — Узет је на знање извештај др. Светозара Димитријевића, епархијског фискала о подизању парнице против наследника пок. Лауре од Мочоњи ради осигурања Фењској св. цркви заве-

штаних 200 фор. а вр. — Саопштиће се преосвећеном господињу ром. прав. епископу Арадском извештај срп. прав. црквене општине у Парду у предмету имовинске деобе тамошњих Срба и Романа. — Подastreће се с препоруком високославном саборском одбору у Карловцима молбенице јеромонаха: Дамјана Војновића и Самуила Поповића, администратора парохије у Хрњакову и Фењу ради подељења припомоћи из јерархијског фонда у сврху лечења. — Дано је сходно унутрство срп. прав. црквеној општини у Сараволи у погледу начина исплате отштетне своте тамошњим Романима и у погледу плаћања одштете од стране Романа Србима за употребу одежда, звона и т. д., при функцијама која се обављају изван цркве. — Потврђен је односно потписаће се уговор извластбени у погледу једног комада ђалинске парохијске сесије и учиниће се сходно расположење ради осигурања прихода односно куповине за срп. прав. свештеника у Ђали. — Препоручиће се вис. кр. уг. министарству богочасти и јавне наставе ради получења државне припомоћи удове попадије Персида Јовановић и Јелена Попић. — Дозвољено је јереју Стев. пл. Видаку, адм. парохије у Араду продужење рока за поднашање затражених изјашњења на неколико тужаба срп. прав. црквене општине у Араду против њега поднесених. — Узет је на знање извештај прота Кузмана Станића о томе, да је одржао исповест са свештенством свога протопрезвитерата дана 22. (27). маја 1896. — Изаслао је прота Кузман Станић, да извиди на лицу места у Иванди пријаву, поднесу против тамошњег администратора парохије јереја Јована Јовановића због неких дисциплинарних преступа; исто тако јереј Јован Новаковић админ. протопрезвитерата арадског, да извиди на лицу места у Турекој Кањизи пријаву против тамошњег пароха јереја Милана Димитријевића због разних антиканоничних преступа. — На основу поднесене исприне пријаве јереја Јована Гавриловића, пароха у Десци о саблажњивом призору, збившем се дана 28. априла (10. маја) 1896 у срп. прав. св. храму тамошњем, упућен је овоепархијски фискал да казнену пријаву код надлежног државног одветништва учини и о исходу те криминалне парнице у своје време извештај свој поднесе. — Узет је на знање односни извештај протојереја Нике Николића, пароха крешког, о извиђењима обављенима у Малом Бечкерек у предмету безуспешно чињеног покушаја, да склони тамошње Србе и Романа и на даље заједничко саживљење, па је о резултату тога званичења извештен и преосвећени господињ ром. прав. епископ арадски. — Сироведена је архидије-

цезалној квинзисторији на даље званичење с препоруком молбеница јереја Милвоја Милошевића, пароха у Оросламу, да буде припуштен к избору пароха у Старој Пазови. — Упућен је Лаза Богојевић учитељ у Београду, иначе свршени богослов, да се обрати непосредно на високо кр. уг. министарство богочасти и јавне наставе у Будапешти ради признања његове у Београду добивене богословске сведочења ваљаном и у Угарској. — Позван је јереј Милути Думић, парох у Меленцима, да се потање изјави у ствари за једну годину дана мољеног одсуства из своје парохије. — Одређено је извиђење на лицу места пријаве јеромонаха Исидора Михајловића против јеромонаха Митрофана Шошманова у предмету уживања парохијске баште у Арадгају. — Подastreће се високославном саборском одбору у Карловцима односни исказ у предмету осигурања мировина свештеничким удовицама и сирочадима у епархији темшварској.

(За градњу храма св. Сави на Врачару) примло је уредништво овога листа од г. *Ј. Котура* из Бединка 15 фор. 50 новч. Приложили су по 2 ф. Душан Котур; — по 1 фор. Јоцо Котур, Будислав Дракулић, Милан Цвијановић, Перо Трифић, Саво Војводић; — по 50 новч. Петар Лукић, Стево Јанчић, Марко Сабљић, В. Гл. Живковић, Илија Пузић, Лука Канрга, Раде Тишма, Јово Поповић, Ђуро Ђурчић, Ефрам Вагман, Андрија Мандић, Ђуро Лазић, Михаило Миличевић, Стево Кресовић, Стеван Главаш; — по 30 новч. Милан Гламочлија, Петар Обреновић; — по 20 новч. Јанеш Јосип, Лазар Обреновић.

III. Исказ

доброволних прилога за градњу српске-православне капеле у Слурју.

Сабрао г. М. Косијер у Јаски а дароваше по 1 ф. г. г. М. Косијер, Милутиновић, Кресовић; К. Брајер 2 ф. по 50 н: Студен, Шницер, Пецис, Вучковић, Клешић, Ричар, Ковачић, Матшек, Кос, Манда Жубчић, Вишошевић. Штери, Милаковић, Мариан; по 40 н. гњица. Т. Краљ; по 30 н. Матковић, Вуксан, Менфелд; по 20 нов. Марошевић, Воледичак, Мици Павловић, Лукић, Дрешар, Роић, Жубчић, Полак, Довречек, Паулић, Бушник, Влајеч, Мајхофер, Јагараћ, Шимић, Милаковић, Краина, Руперт, Владетић; по 10 нов. Колак, Фалковић, Подријан Хорват, Милић, Левор, Богдановић, Н. Н., Жагар, Свега 18 фор.

Преко слав. финанси. повереништва у Беловару дароваше по 1 ф. Кордић, Торбица, Квргић, Матић; по 50 нов: Рађеновић, Радотић, Стругар, Дмитровић, Видовић, Мрђеновић, Паић, Шудут; Путар 20 н; Укуино 8·20 ф.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB

Сабрао г. Слјепчевић у Ђурђевцу, а дароваше 5 ф. г. г. Авировић; по 2 фор. Слјепчевић и Мајић; по 1 фор. Квргић, Шпанић, Предраговић, Вујчић; по 50 н. Браћа Бабић, Вирје, Лутарић, Мостар, А. Авировић, Фишер, Чорић Сандић, Торбица, Беседић, пл. Баић, Косијер и Ђурђевић 20 н. Свега 18 ф. 20 нов.

Српска православна црквена општина Мохол 10 ф.

Преко г. М. Симића начелника општине Јарак, дароваше 5 ф. срп. прав. цркв. општина; 2 ф. срп. прав. црква; по 1 ф. г. г. Ристивојевић и Ђујић; по 50 н. Никетић, Симић, Војновић и Суботић; Коњовић 30 н. и Влајковић 20 н. Укупно 12 ф 50 н.

Г. г. Никола Јузбаша и Љубомир Поновић у Вишеграду сабрали 14 ф. 90 нов.

Г. Радивој Љубинковић шумар. пристав у Моровићу сабрао 5 ф. 50 нов.

Преко вие В. војног корпуса у Загребу дароваше по 1 ф. г. г. Руд. пл. Обауер и Victor Dankl, а Тодор Живановић 2 ф

Слав. срп. прав. цркв. општина Панчево 10 ф.

Г. Илија Мандић кот. официјал у Круши сабрао 9 ф. 50 н.

Г. К. Докњаш ошћ. начелник у Гуњи сабрао 1 ф. 40 нов. а дароваше по 40 нов. Милашиновић и С. Влајковић; Н. Влајковић 30 нов. и Јелисавета Пешаћ 20 нов.

Сабрао у Земуну г. Ј. Ј. 93 ф а по изричној жељи г. сабирача умолиће се слав. уредништво „Новог Времена“ за објелодањење приложника у истом листу.

Славна кр. кот. област у Илоку сабрала и други принос од 91 ф. 80 нов. а дароваше: слав. управна општина Беоцин 50 ф. цементна фабрика 25 ф. г. г. М. Косановић 3 ф. С. Теодоровић 2 ф. по 1 ф: П. Розенберг, И Рајковић, Е. Ентхофер. М. Поновић, С. Клаузер, Г. Живковић, Л Павловић, К Марциковић, И Лукић, М. Ресковић, Св. Поновић. И. Лапић. —

Г. Евген Думча из Ст.-Андреје послао 19 ф а дароваше слав. штедионица 10 ф. г. Е. Думча 5 ф. по 1 ф: С. Малаћ, Ј. Игњатовић, Ђ. Марјановић и Адриан Станишић.

Г. А. Драгојловић из Гарешнице сабрао 10 ф. а дароваше г. г. А. пл. Милекић 5 ф. по 1 фор: А. Драгојловић, Дурман, Т. Савић, А. Вујатовић и Н. Вујатовић.

Сабрао у Слуњу г. Стојан Новаковић 150 ф. 20 нов. а дароваше по 50 ф. г. г. Стојан Новаковић, Давид Салцер; по 5 ф. Мића Петковић, И. Драгаш Н. Тркуља, у Галац, Ј. Матијевић, И. Лесар; по 2 ф: Марија Милетић. Т. Барили, Н Н, Сл. Ивишић; по 1 ф. И. Толнић, Д. Ходак, А. Кеауб, Марија Каив; Ј. Добша, М. Милеуенић, А. Вучић; Кр. Вучић. И. В. Магдић, В. Клипа; по 50 нов: Раттовчан, Мајеторовић, Грачан млађи, Т. Туркаљ; М. Грачан, 20 н.

Укупно 476 ф. 12 нов. К томе приноси из прва два изказа са 277 ф. 20 нов. те 14 ф. 39 нов. без тих изказа.

Свега унишло досад прилога 767 ф. 62. нов.

Свим племенитим дароватељима изриче поднисући одбор најсрдачнију хвалу а Свевишњи им стоструко наплатно њихов труд и пожртвовање.

И овом згодом апелујемо на сва побожна и родољубива срца, да нас у овом тешком а преважном предузећу потпомогну; јер ако је игде нуждан храм божји, ако је игде нужно по Православље и Српство огњиште, с којег ће се ширити плам побожности те религиозно-морално и народна свијест — то је заста овде.

У Слуњу, 28. априла 1896.

Предејеник:
Петар Грба
парох и намјесник.

Благајник:
Стојан Новаковић
кр. умир. чиновник и посједник.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ.

П. н. Господи учитељима и сл. црквено-школским општинама.

Саопштавамо, да смо спремили довољан број „Мале Катавасије“ за основне школе, како би могли задовољити све наруџбине, које нам стигну, а које и очекујемо.

„МАЛА КАТАВАСИЈА“

наша је одобрена и прописана

ЗА ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

како нашим вел. Школским Саветом, тако
и вис. кр. зем. владом у Загребу.

Она је уређена (редигована) као ниједна до сад по стручњацима на то позванима и надлежнима. Стоји само 20 новч. а велика је 8 штампаних табака са јаким корицама и на доброј хартији. Кад се на више купи дајемо 25% рабата.

Молимо п. н. господу учитеље и сл. црквено школске општине, да нас потпомогну својим наруџбинама, јер само тако ће се стати на пут увлачењу у школе наше и таквих катавасија, које за школу нису.

СВЕТЛЕ СЛИКЕ

ИЗ ПРВИХ ДАНА ХРИШЋАНСТВА

од

Драгутина Ј. Илића.

I. Свеска. Садржај: Прва божићна ноћ, Богојављење, Стефан. Талита куми. Бура на мору.

Цена је књизи 50 н. За поштарину ваља послати 5 нов.

II Свеска. Садржај: Трнов венац, Воскресење, Савле. Ананије. — Цена је 30 новч. и 5 новч. за поштарину.

ГЛАС ИЗ ЦРКВЕ

ПРОПОВИЈЕДИ

проте Јована Вучковића
проф. богослов. училиштакарловачког.

— Цена је књизи 1 круна. —

Српска Манастирска Штампарија.

ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ. 72 3-3

На упражњено учитељско место. — Плата је 450 фор., у име паушала 5 фор. у име перовођења 10 фор. 4 фата дрва за своју потребу, $3\frac{1}{2}$ ланца земље, на коју учитељ порез плаћа, од погребана где позван буде 50 нов. и 6 великих подвоза преко године, слободан стан, који се састоји, из две собе, кујне, коморе и полак баште. —

Дужности учитељу школ. уредбом 1871 год. одређене су, а доказати има да је испит из мађар. језика положио, у цркви појати, децу у цркв. појању обучавати и пофторну школу држати. Рок пријаве до св. Илије т. ј. 20 Јула т. г. Првенство имају они, који се лично пријаве.

Из седнице школ. одбора, држане 15 Јуна 1896 год. У Срп. Ст. Матрону.

Н. Поповић
перовања.

Василије Петровић
парох и председник.

СТЕЧАЈ. 78 2-3

На упражњено учитељско место III. и IV. разреда српске вероиспов. женске школе овим се стечај расписује.

Редовна плата је учитељице 800 круна, за држање пофторне школе 80 круна, за грејање и чишћење школе 120 круна, писаћег паушала 20 круна; осим тога још и уживање слободног стана и баште.

Осим дужности шк. Уредбом од 1872. г. прописаних, изабраној учитељици спадаће у дужност још и обучавање деце женском ручном раду.

Молбенице са нужним сведоџбама снабдевене, имају се до 1. (13.) Августа т. г. потписаном школ. одбору поднети.

Из седнице школ. одбора држане у Турији 26. маја 1892. год.

Школски Одбор.

СТЕЧАЈ. 67 3-3

На упражњено *учитељско* евентуално *учитељско* место на срп. вероисповедној школи I. II. разреда у Дероњи расписује се стечај.

Плата је учитељу: 300 (три стотине) а. вр. коју од пол. општине у напред прима, 6 катастрални јутара земље (по 1600□) на коју учитељ порез плаћа, даље слободан врло леп стан са баштом.

Изабрани учитељ биће дужан све школ. уредбом прописане дужности вршити и у цркви за левом певницом појати.

Рок стечају о св. Илији. —

Из седнице школ. одбора држане 2. јуна 1896. у Дероњи (п. р. Hodságh. B. V. m.)

Школски одбор.

ОГЛАС ДРАЖБЕ. 86 1-2

На основу одобреног закључка српске правосл. цркв. скупштине у Маринци бр. 8 ex 1896, расписује се дражба на маџак ради градње торња и оправке цркве споља и изнутра.

Прорачун изнаша како зидареки тако и столареки и лимареки на 1184 фор. 26 нов.

Дан дражбе биће 13. (25.) Јула о. г. на лицу места у Маринци.

Остали увети могу се сазнати код подписатог председника.

У Маринци дне 2 Јула 1896.

председник.

Б р а к у с.

СТЕЧАЈ. 81 2-3

Ради сталног попуњавања *учитељског места* у Кнезу. Плата је: 120 фор., 20 кибли жита, 20 к. кукуруза у зрну, 2 хв. дрва 2 хв. сламе за огрев, 2 ф. паушала, $3\frac{1}{2}$ ланца ораће земље на коју учитељ порез плаћа, 50 н. од укупа на који позван буде, слоб. стан са две собе и подрумом са унут. и спољ. баштом.

Дужности су: по зак. пропису школу држати, у цркви појати, шк. децу у цркв. појању обучавати и у седницама перо водити.

Оспособљени учитељи са полож. испитом из мађар. езика имају се пријавити подписаном школ одбору.

Рок овом стечају траје до *изборног дана 6. августа* о. г., а изабрани наступиће своје место 1. септ. о. г.

Из седнице цркв. школ. одбора држане у Кнезу 23. јуна 1896.

Школски Одбор.

СТЕЧАЈ. 84 1-3

Овим се отвара стечај на учитељско место са платом од 400 фор. а. вр.; даље: 4. ланца ораће земље на коју дотични учитељ порез плаћа; два фата тврдих дрва, 5 фор. паушала, и 50 нов. од погребана где позван буде; даље: слободан стан са две собе патосане, кујном и шнајзом, шталом и баштом од 800□ хвата. —

Изабраном учитељу спада у дужност школ. деци законом прописане предмете предавати, пофторну школу држати, у цркви појати и децу црквеном појању обучавати. —

Компетовати могу они, који су Сомборску препарандију свршили, и испит из мађарског језика положили. —

Молбенице се имају са нужним сведоџбама упути на овомесног школског председника

Лична пријава узима се у обзир.

Рок стечају траје до *Светог Илије* када ће се и избор одржати.

У *Иванди* 29. Јунија 1896.

Милан Јованов
школ. председник.

УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

СТЕЧАЈ. 68 3—3

Овим се отвара стечај на учитељско место са платом од 230 фор. а. вр. 26 кибли жита чиста, 5 кибли кукуруза, 4 ланца ораће земље, огрева колико потребује, слободан стан са 2 собе, 1 шнајз, 1 кујна и подрум, слободан врт у школској дворани. Који жели ово место добити нека добро инструира сведочанства његова и нека докаже да је вичан у мађарском језику.

Рок траје до 20. јулија 1896.

Из седнице школ. одбора у Српској Кечи, 9. (21.) јуна 1896. држане.

Иса Амиджић Борђе Арађан
привремени учитељ и перовођа председник.

СТЕЧАЈ. 66 3—3

На упражњено учитељско место I. и II. разр. срп. осн. вероисповедне мешовите школе у Лалићу овим се расписује стечај.

Плата је следећа: 800 круна у готовом новцу које ће изабрани у месечним ратама у напред примати, слободан стан са две собе, 40 круна у име огрева и 400⁰ врта ван села, а од укуна где позван буде 1 круна.

Изабраном спадаће у дужност поред свакодање наставе преко целе године недељом и празником, а за време ускршњег поста и сваке среде и петка, у цркву ићи и једну певницу држати. Добро поткрепљене молбенице ваља слати потписаном председнику најдаље до св Илије.

Из седнице црквено-школског одбора држане у Лалићу, 3. јуна 1896 г.

Срдан Увалић Гавра Милин
перовођа председник.

Број 640. 76 2—3

СТЕЧАЈ.

Овијем се списује стечај на мјесто привременога кућнога *духовника* код кр. земаљске касине у Лепоглави са годишњом плаћом од 1100 фор. и станом у нарави. —

Молитељи имају инструиране молбенице своје поднјети Епархијској Конзисторији овој најкашње до 16. (28.) Јулија 1896. —

У Пакрацу 22. јуна (4. јула) 1895. —

Епархијска Конзисторија Пакрачка.

Број 617. 77 2—3

СТЕЧАЈ.

Овијем се списује стечај на звање системизиранога *кателана* у Пакрацу са платом од 600 ф. годишњих и осталима узгредницама доодцима као наградом за катихизирање и т. д.

Молитељи имаду инструиране молбенице своје поднјети Епархијској Конзисторији овој најкашње до 16. (28.) Јулија 1896. —

Из сједнице Епархијске Конзисторије у Пакрацу, 18. (30) јуна 1896.

Епархијска конзисторија Пакрачка.

Број 77. запип. ex 1896

71 3—3

СТЕЧАЈ.

Од 1895 год. на упражњено учитељско место отвара се стечај у Срп. Ченеју. —

Плата је у готовом новцу 400 фор. и 4 ланца земље ораће на коју учитељ плаћа кр. порез и еквивалент; од сваког погребга где буде зват уз пратњу 50 новч. Слободан стан са 2 собе, кујне, шнајз, штала и баштица са 500 квадрат. Сламе за огрев колико год потребује. У име горе наведене плате биће дужност учитељу при сваком богослужењу о десној певници да поји и при свакој седници као перовођа да фунгира. — Уједно отварамо стечај и на женску школу. Плата је 300 фор. у готовом новцу, слободан са 1 собом и кујном, сламе за огрев колико потребује. Изабранима дужност ће бити у долењим разредима, децу у свима школским уредбама прописаним предметима обучавати.

Рок стечају траје до 15 Августа 1896 год. те у исти дан ће се и избор обавити за обе школе.

Молитељи имају своје добро снабдевене молбенице до поменутог рока подписаном Школском Одбору поднети: и они ће имати првенство који се лично пријаве.

Из седнице Цркв. Школског Одбора у Срп. Ченеју. 18. Јуна 1896. год.

Школски Одбор.

82

СТЕЧАЈ.

2—3

Подписана општина расписује стечај на једно место *учитеља* или *учитељице* на вероисповедној мешовитој школи.

Годишња плата је 300 фор. у готовом, стан са бантом у нарави и два ланца ораће земље, уз то огрева по потреби.

Молитељи могу бити само оспособљени учитељи или учитељице, којима ће у дужност спадати, кад изабрани буду, у десној певници појати.

Рок стечаја *истиче* 20 јула о. г.

Из седнице црквене школ. одбора држане у *Фелу* 29. јуна 1896.

Школски одбор.

Ad K. 453 380 ex 1896.

87. 1—3

СТЕЧАЈ.

Расписује се стечај на упражњено *парохијско место* у *Осеку*.

Изабрани парох имаће у смислу §. 31. I. Д. през кр. рескрипта од 10. авг. 1868. делити укућну плату II и V. разреда доиде, док садашњи парох Ј. Јаношевић у месту буде.

Комитетнти имају своје ваљано устројене молбенице путем својим до 1. (13) августа о. г. овамо поднети.

Из седнице архид. конзисторије држане 27. јуна (9. Јула) 1896.

Архид. конзисторија.

С Т Е Ч А Ј. 79 2-3

Овим се расписује стечај на упражњено до сад привремено постављено учитељско место у Срп. Кларији за I. и II. р. срп. мушке вероисп. осн. школе.

Учитељска плата: у готовом новцу 400 фор. 1½ хв тврдих дрва, сламе пак по потреби. Стан од две собе, кујне, јеловника, башта за кујну од 200□°

Изабраном учитељу спада у дужност школ. уредбом прописане предмете предавати, у св. цркви за левом певницом појати, школску децу у цркв. појању обучавати.

Компетовати могу само Срби прав. вере, који су у Сомбору оспособљени, и који су вични мађ. језику.

Новоизабрани учитељ наступиће своје звање 1. септембра по ст. о. г.

Учитељ ће плату месечно у напред примати. Рок избора, је о св. Преображњу. —

Из седнице, школског одбора, држане у Срп. Кларији (р. Zsomboly) 9 јуна 1896 год.

Рајко Николић
шк. председник.

С Т Е Ч А Ј. 80 2-3

На ново отвореној Српској вероисповедној основној четвороразредној девојачкој школи расписује се стечај за учитељицу. —

Редовна плата је 1-во 300 фор. 2-го за повторну школу 40 фор. 3 ће у име огрева годишње 21 фор. све месечно у напред, 4-то за писаћи прибор 5. фор. 5-то у име станарине 50 фор. тро-месечно у напред док општина не буде вољна подићи стан.

Учитељици спада у дужност све законом прописане предмете предавати, децу у женском ручном раду обучавати, црквеном појању учавати, у цркву их водити и на њих позити. —

Комитеткиње имају доказати да су учитељску школу у Сомбору свршиле, и да су оспособљене из мађарског језика.

Рок пријаве до 28 Јула по ст. кал. тек. год.

Молбенице унудити Српској Правос. Цркв Школ. општини.

У Широу 24. Јуна 1896.

Милап Козаров
перовођа

Јован Шијачки
председник.

Ad E. бр. 181. К. 65. ex 1896. 70 3-3

С Т Е Ч А Ј

Ради попуњења упражњеног парох. места VI. класе у Срп. Ковину овим се расписује стечај. Интеркалара нема.

Стеченици имају своје ваљано инструјисане молбенице до конца јула по стар. кал. потписаној конзисторији поднети.

Из седнице епарх. конзисторије будимске држане у Св. Андреји дне 8. (20) априла 1896.

Епарх. конзисторија будимска.

С Т Е Ч А Ј. 74 2-3

Расписује се за учитељско место на срп. вероисповедној школи у Српској Неузини.

Годишња је плата у готовом новцу 400 фор. 4 хвата дрва, 4 лапца ораће земље, на коју учитељ порез плаћа, слободан стан, који се састоји из две собе, предсобља, кујне, коморе и баште у износу 200□хвати, 5 фор. паушала, и од погребца, где позван буде, 1 фор. Дужности су школском уредбом прописане. Награда за држање пофторне школе, у цркви десне певнице, наведена је у горњим свотама.

Компетовати могу само оспособљени. Рок је стечају св. Илија Молбенице ваља слати на председника.

Из скупштинске седнице држане 18 јануара 1896.

У Српској Неузини 2. Јула 1896.

Љубомир Мирков
председник.

Ad III. C- 329 272 ex 1895.

75 2-3

С Т Е Ч А Ј.

Ради попуњења упражњеног места редовне учитељице за наставу женског ручног рада, кућарства и чувања здравља (дијететике): а по околностима и других предмета у српској вишој девојачкој школи у Сомбору овим се стечај расписује.

Молбенице за ово место имају се најдаље до 1. (13.) августа 1896. поднети српском православном народном школском савету у Карловцима.

Молитељице имају доказати, да су Српкиње православне вере, да су испитане (оспособљене) српско народне учитељице, а првенство ће имати оне, које осим тога имају сведоџбу о својој вештини у женском ручном раду, и да потпуно владају српским језиком. У случају ако дотична нема оспособљења за учитељицу женског ручног рада на грађанским школама, дужна ће бити и ово после избора у року, који јој се буде одредио, себи набавити.

У дужност изабране учитељице спадаће односне предмете у најмање 18—20 седмичних часова предавати.

Плата редовној учитељици је према §. 7. уредбе о срп. вишим дев. школама од 1872. годишње 600 фор. са станарином од 10% постигнуте плате

У Карловцима 18. (30.) јуна 1896.

Председништво
срп. прав. нар. школ. савета

СТЕЧАЈ 83 1—3

Овим се расписује стечај на учитељско место на срп: вероисповедној школи у Нађали (тем: вармеђа)

Плата је учитељу 235 фор: у гетовом, 40 фор. у име огрєва, 25 фор. за пероводство, 50 кибли чиста жита, то јест: 31 Хекто и 31 литре; пристојан стан са баштом; код стана од по ланца, а изван села по ланца баште, 4 ланца ораће земље, на коју сам учитељ порез плаћа

Учитељу ће спадати у дужност све прописане предмете предавати, и у цркви редовно са десне стране појати и децу у црквеном појању обучавати.

Од учитеља се иште, да је испитан учитељ и да је испит из мађарског језика положио

Не испитани учитељи неће се никако у обзир узети. Молбенице имају бити сведоџбама о учитељском оспособљену снабдевене па и сведоџбом о моралном понашању.

Молбенице ваља послати подписаном школском одбору до 20 јула о. г. (до св. Илије), када ће се избор одржати. Иште се и лична пријава

Из седнице Цркв. Школ. Одбора држане у Нађали 24 јуна 1896 г.

Цркв. Школски Одбор.

СТЕЧАЈ 85 1—3

Расписује се стечај за учитеља на четворо-разредној мешовитој школи у Ловри

Плата је учитеља следећа: 340 фор.; 15 ланца ораће земље, (која носи 150—180 фор. годишње прихода); 500 пиртлије или зато 25 фор.; од укуна. као и венчанице 50 нов.; слободан стан, који се састоји из две собе, једне кујне, коморе и штале и до стана башта. Осим тога годишње 40 фор. разног прихода.

Дужности су учитеља: редовну и пофторну школу водити, у цркви појати и у општинским седницама пероводити, за које добија засебну награду од 12 фор. годишње.

Они који желе ово место получити, нека пошаљу своје добро инструиране молбенице на подписаног председника цркв. општине. Захтева се подпуно знање мађарског језика и да је из њега испит положио.

Рок стечају истиче: 26. августа по старом кал.

Првенство ће имати они, који се лично пријаве и у св. цркви буду појали.

У Ловри, 20 јуна 1896.

Милош Видак
председник.

ЛИВНИЦА ЗВОНА И МЕТАЛА АНТОНА НОВОТНИЈА У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ

препоручује се — са гаранцијом на више година — за израду нових звона и за преливање пукнутих звона у свакој величини, као и за целокупно хармонично удешено звоњење, провиђено са круном од кованог гвожђа, тако удешеном, да се звона по вољи и лако могу кретати, ако би се на једном месту излупало, чиме се звона сачувају да не пукну.

Особито препоручујем од менеј изнађена и много пута одликована

патентирана са отвореним одушкама провиђена звона, која имају дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи прављена, тако, да се овако једно патентирано звоно од 200 килограма изједначаје са звуком других по старој системи ливених звона од 260 килограма.

Даље препоручујем козе за звона од кованог гвожђа, у тороњу слободно стојеће; звона или шоље за сатове од метала; прављење старих звона са крунама од кованог гвожђа. — Звона у тежини од 300 килогр. на ниже има увек готових на стоваршту. 28 8—26

Илустровани ценовници и прорачуни трешка бесплатно и франко.

Претплата, огласи, стечајеви и рекламације шаљу се Администрацији а остали рукописи уредништву „Српског Сиона“ у Карловце. За огласе, објаве и стечајеве плаћа се 6 новч. од једног реда ситних слова, а за жиг сваки пут по 30 новч. — Неплаћена писма се не примају. — Рукописи се не враћају.

„Српски Сион“ излази сваке недеље на целом табаку. Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 4 фор., на по године 2 фор., а на четврт године 1 фор. За стране земље: на годину 5 фор. Из Србије прима претплату књижара В. Валожлића у Београду. Поједини бројеви стају 10 новч.

Штампа: Српске Манастирске Штампарије у Ср. Карловцима.